

דף עבודה בגמרא

סבלים ששברו וגרמו נזק

חלק א: שאלות תוכן 📄

1 מהי התקנה שתיקן רב חייא בר יוסף בעיר סיכרא?

2 מה הייתה הסיבה לתקנה זו? _____

3 איזה מהמשפטים הבאים נכון בנוגע למשא במוט רגיל ("אגדה")? סמן את התשובה הנכונה.

(א) קרוב לאונס בלבד

(ב) קרוב לפשיעה בלבד

(ג) קרוב גם לאונס וגם לפשיעה

(ד) לא קרוב לשום דבר

4 אם סבל נושא משא ב"דיגלה (משא כפול), הוא משלם _____ הנזק.

5 מה קרה במעשה עם רבה בר בר חנן והסבלים?

6 סמן מה אמר רב לרבה בר בר חנן בכל שלב:

בשלב הראשון: ☐ שלם להם כסף ☐ תן להם את הגלימות ☐ תעניש אותם

בשלב השני: ☐ שלם להם כסף ☐ תן להם את הגלימות ☐ תעניש אותם

רב הביא שני פסוקים להצדיק את פסקו:

7

_____ (א)

_____ (ב)

מדוע התפלא רבה בר בר חנן על פסק רב? מה הוא חשב שהדין צריך להיות?

8

מהו המושג המתאר את דרך הפסיקה של רב במעשה זה?

9

(א) דין תורה

(ב) תקנת חכמים

(ג) לפני משורת הדין

(ד) גזרת חכמים

חלק ב: מושגי תוכן 💡

איך אתה מגדיר בלשונך את הכלל "לפנים משורת הדין"?

10

מה ההבדל בין "שורת הדין" ל"לפנים משורת הדין"?

11

התאם בין המילה הארמית לתרגומה העברי:

עברית	ארמית
באו	אתקין
סבלים	בסיכרא
תן להם	הני דדרו באגדא
שברו אותנו	ואיתברו
לקח את גלימותיהם	פלגא
מרובה (כבוד מדי) לאדם אחד	נפיש לחד
תיקן תקנה	חזטר לתרי
בעיר סיכרא	בדיגלא
ונשברו	תברו ליה
קטן (קל מדי) לשניים	שקולאי
חצי	שקל לגלימייהו
אלה הנושאים במוט	אתו
במשא כפול	הב להו

סדר את האירועים במעשה לפי הסדר שקרו:

- ☐ רב אמר לשלם להם שכר
- ☐ סבלים שברו חבית
- ☐ סבלים אמרו שהם עניים ורעבים
- ☐ רבה בר בר חנן לקח את הגלימות
- ☐ רב אמר להחזיר את הגלימות

סדר נכון: ← ← ← ←

13

חלק ה: השוואה וניתוח

השלם את הטבלה המשווה בין שני סוגי המשא:

סוג המשא	מספר נושאים	אחריות בנזק	סיבה
אגדה (מוט רגיל)			קרוב לאונס ולפשיעה
דיגלה (משא כפול)			

14

מדוע לדעתך החליט רב לפסוק "לפנים משורת הדין" דווקא בנוגע לרבה בר בר חנן?

15

איזה מהעקרונות הבאים הכי חשוב לרב במעשה זה?

- (א) צדק מוחלט לפי הדין
- (ב) התחשבות במצב הכלכלי של הפועלים
- (ג) עידוד התנהגות ראויה של אנשים חשובים
- (ד) כל הנ"ל

16

בחלק זה נלמד לזהות את המבנה של הסוגיא בעזרת שלושה סימנים מרכזיים.

שלושת הכללים לזיהוי שלבי הסוגיא - ש"א:

ש. שינוי שפה (ש"ש) - מעבר מלשון הקודש לארמית או ההפך

מ. מילות מפתח (מ"מ) - מטרת השלב הבא בסוגיא מצוינת לרוב במילת מפתח

א. אמורא אומר (א"א) - פתיחה לדברי אמורא, לעומת דברי תנא, המופיעים במקורות משנה וברייתא

אתקין רב תיבא בר יוסף בסכרא הני דדרו באגדא ואתבר נשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד זוטא לתרי קרוב לאונס וקרוב לפשיעה בדגלא משלם כלה

רבה בר בר חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימיהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימיהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה איז למען תלה בדרה טובים יתב להו גלימיהו אמרו ליה עניי אנו ושרחינו כלה יומא וקפנינו ולית לו מידי אמר ליה זיל הב אגריהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה איז וארחות צדיקים תשמר תדרו עלה השוכר את האמנין

1. סמן במירכאות את התקנה שתיקן רבי חייא בר יוסף.

2. הקף בעיגול את מילת המפתח המציינת שאלה לסיבת הדין.

3. משוך קו תחתון מתחת למעשה שאירע עם רבה בר בר חנן.

4. ציין בסוף כל שאלה של רבה בר בר חנן סימן שאלה (?).

5. ציין בסוף כל תשובה של רב סימן קריאה (!).

6. סמן במירכאות את שני הפסוקים המופיעים בסוגיא.

17